

Een professioneel statuut voor het MBO

Vorige week hebben de sociale partners (MBO-raad en vakbonden) een professioneel statuut voor MBO-docenten vastgelegd.¹ In het Convenant Actieplan Leerkracht (2008) was afgesproken dat instellings- of sectorgewijs zo'n statuut zou worden opgesteld.² Daarin zou de professionele ruimte worden afgebakend waarop docenten recht hebben in hun relatie met de werkgever en het management. In 2006 heeft de Algemene Onderwijsbond (AOB) al een eerste concept-model voor zo'n statuut gepresenteerd.³ Maar het nieuwe MBO-statuut wijkt op twee punten aanmerkelijk van dat model af:

- a) De AOB trachtte in zijn tekst een optimum te vinden tussen de ruimte voor de individuele docent en beoordelaar, voor het docententeam en voor de docenten als collectieve geleiding binnen de instelling. In het MBO-statuut daarentegen, wordt meer nadruk gelegd op de inspraak van docententeams (werkoverleg) en van de docentengeleding (formele medezeggenschapsorganen).
- b) Het MBO-statuut laat in het vage aan welke maatstaven het professionele handelen moet worden afgemeten. Er wordt uitsluitend verwezen naar de wettelijke bekwaamheidseisen.⁴ In het AOB-model daarentegen, werd aan de professionals uitdrukkelijk een rol gegeven als hoeder van de belangen van leerlingen/studenten, als deskundige docent en examiner, als supervisor van ongekwalificeerde krachten en als drager van de professionele 'opvattingen, waarden en standaards' die binnen de beroepsgroep gedeeld worden.

In artikel 7 van het AOB-model werden enkele 'standards' zelfs met zoveel woorden benoemd: vertrouwensrelatie met de leerling/student (geheimhoudingsplicht); een veilig werkklimaat voor leerlingen/studenten; integriteit, trouw aan ethische en morele gedragsregels; bedachtheid op het ontstaan van rolconflicten ten gevolge van contractactiviteiten. In het MBO-statuut ontbreken zulke verwijzingen naar de beroepsethiek.

Het Statuut gaat dus vooral over de verdeling van macht, en niet zozeer over de professionele verantwoordelijkheden en waarden die docenten binnen hun professionele ruimte centraal stellen. Het statuut, zoals het er nu ligt, is nagenoeg waardenloos! Op zich is dat niet erg, mits de professionals een eigen beroepsethiek ontwikkelen om hun handelen binnen de bevochten professionele ruimte te kunnen verantwoorden. Moeten lerarenorganisaties en -verenigingen dus het initiatief nemen om tot een beroepscode voor leraren te komen?⁵ Dat zou een goed streven zijn, maar men heeft dan nog een lange weg te gaan.

Ondertussen zouden ook de vakbonden nadere initiatieven kunnen nemen. Het *landelijk* Professioneel Statuut dat nu voor het MBO is vastgesteld, zou binnen elke MBO-instelling afzonderlijk kunnen worden gespecificeerd en uitgewerkt. De vakbonden zouden dus samen met het College van Bestuur kunnen toewerken naar een *lokale versie* van het Professioneel Statuut waarin een aanzet wordt gegeven tot een instellingsgebonden organisatie-ethiek. Het lokale Statuut wordt dan een soort instellingscode die niet alleen door de professionals op de werkvloer maar ook door het management gedragen wordt. Het eerdergenoemde AOB-model kan daarvoor inspiratie bieden, evenals de ethische code (2004) die in internationaal verband door de onderwijsvakbonden is opgesteld.⁶

Wes Holleman
ethische kroniek 22-6-2009
<http://www.onderwijsethiek.nl>

¹ <http://www.cnvo.nl/fileadmin/bestanden/ocnv/downloads/statuut18-06-2009.pdf>;
<http://www.cnvo.nl/nieuws/artikel/37144/>

² http://www.minocw.nl/documenten/convenant_160408.pdf

³ <http://www.aob.nl/kixtart/nm/articlefiles/6218-modelprofessioneelstatuut.pdf>;
<http://www.onderwijsethiek.nl/?p=27>

⁴ http://www.onderwijsarbeidsmarkt.nl/fileadmin/user_upload/WET_BIObekwaamheid_DL.pdf

⁵ Vergelijk <http://www.onderwijsethiek.nl/?p=436>

⁶ <http://www.ei-ie.org/ethics/en/documentation.php>